

ЗАКЛАД ВИЩОЇ ОСВІТИ
«УНІВЕРСИТЕТ КОРОЛЯ ДАНИЛА»

Факультет суспільних і прикладних наук

Кафедра права та публічного управління

ЗАТВЕРДЖЕНО:
проректором з методичної роботи

"01" 09 2023 р.

**Медіація та інші позасудові способи
врегулювання спорів**
СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Галузь знань	08 Право
Спеціальність	081 Право
Освітньо-професійна програма	Право
Освітній рівень	(другий) <u>магістерський</u>

Статус дисципліни	обов'язкова
Мова викладання, навчання та оцінювання	українська

Івано-Франківськ
2023

Затверджено на засіданні кафедри права та публічного управління
Протокол № 1 від 29.08.2023.

В. о. завідувача кафедри

Світлана ХОДАК

Розробник:
к.ю.н., доцент,

Любомир ШЕВЧУК

УЗГОДЖЕНО:
Гарант ОП

Людмила АНДРУСІВ

СХВАЛЕНО НАУКОВО-МЕТОДИЧНОЮ РАДОЮ
Голова Науково-методичної ради
ЗВО «Університет Короля Данила»
Протокол № 1 від 1 вересня 2023 р.

Ярослав ШТАНЬКО

е-mail	liubomyr.shevchuk@ukd.edu.ua
Номер аудиторії чи кафедри	303
Посилання на сайт	https://ukd.edu.ua
Сторінка курсу в СДО	https://online.ukd.edu.ua/course/view.php?id=4200

ВСТУП

Навчальна дисципліна «Медіація та інші позасудові способи врегулювання спорів» є професійно-орієнтованою обов'язковою дисципліною, метою викладання якої є формування у студентів навиків врегулювання та вирішення спорів поза(за межами) судової участі. Дана дисципліна є актуальною, на сьогоднішній день, яка покликана формувати у слухачів мислення спрямоване на врегулювання проблемних ситуацій поза участю державних інституцій.

В результаті вивчення даної дисципліни, у студентів повинне сформуватися розуміння процесів, які відбуваються під час здійснення позасудового врегулювання спору (медіації), розвинути здібності спрямовані на аналітичне мислення, та здатність формування підходів до врегулювання конкретних ситуацій.

Мета навчальної дисципліни - є формування у студентів навиків врегулювання та вирішення спорів поза (за межами) судової участі. Дана дисципліна є актуальною, на сьогоднішній день, яка покликана формувати у слухачів мислення спрямоване на врегулювання проблемних ситуацій поза участю державних інституцій.

Завдання дисципліни що стоять перед автором курсу, полягають в тому, щоб розкрити здобувачам:

- зміст та цілі навчальної дисципліни «Медіація та інші позасудові способи врегулювання спорів»;
- аналізувати джерела, формуючи власну позицію та думку, щодо застосування підходів в досудовому врегулюванні спорів;
- вміти знаходити альтернативні кроки щодо врегулювання резонансних питань, які б задовольняли сторони;
- розуміти важливість застосування процесу медіації на практиці.

У результаті вивчення дисципліни студент повинен **знати**: стан та тенденції розвитку процесу позасудового врегулювання правових відносин; розуміти систему побудови стратегії врегулювання спорів; розуміти наслідки неправильного вибору стратегії досудового врегулювання спору.

У результаті вивчення дисципліни студент повинен **вміти**:

- тлумачити чинне законодавство;
- аналізувати особливості окремих інститутів Цивільного, Господарського, Адміністративного та Кримінального права;
- застосовувати норми законодавства на практиці.

Професійні компетентності та результати навчання, яких набувають здобувачі освіти внаслідок вивчення навчальної дисципліни «Медіація та інші позасудові способи врегулювання спорів» (шифри та зміст компетентностей та програмних результатів навчання вказано відповідно до ОПН «Право», введеної в дію ЗВО «Університет Короля Данила» “29” серпня 2023 року).

Шифр та назва компетентності	Шифр та назва програмних результатів навчання
СК 1. Здатність застосовувати принципи верховенства права для розв'язання складних задач і проблем, у тому числі, у ситуаціях правової невизначеності.	ПРН 6. Обґрунтовано формулювати свою правову позицію, вміти опонувати, оцінювати докази та наводити переконливі аргументи.
СК 8. Здатність застосовувати медіацію та інші правові інструменти альтернативного позасудового розгляду та вирішення правових спорів.	ПРН 9. Генерувати нові ідеї та використовувати сучасні технології у наданні правничих послуг.
СК 13. Здатність доносити до фахівців і нефахівців у сфері права інформацію, ідеї, зміст проблем та характер оптимальних рішень з належною аргументацією.	ПРН 14. Обґрунтовувати правову позицію на різних стадіях правозастосування.
	ПРН 15. Мати практичні навички розв'язання проблем, пов'язаних з реалізацією процесуальних функцій суб'єктів правозастосування.

ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Курс	Перший (1)		
Семестр	Перший (I)		
Кількість кредитів ЄКТС	3		
Аудиторні навчальні заняття		денна форма	заочна форма
	лекції	16 (в годинах)	8 (в годинах)
	семінари, практичні	14 (в годинах)	8 (в годинах)
Самостійна робота		30 (в годинах)	44 (в годинах)
Форма підсумкового контролю	Екзамен		

Структурно-логічна схема вивчення навчальної дисципліни

Пререквізити	Постреквізити
	Юридична техніка
	Практичні аспекти реалізації права на працю в Україні

ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Перелік тем лекційного матеріалу

Тема 1. Розвиток інституту медіації та інших альтернативних методів позасудового розгляду в світі. (2год.)

Поняття та розвиток альтернативного вирішення спорів США.

Метод посередництва в США. Процес становлення альтернативного вирішення судових спорів окремих країн. Джерела.

Питання для самостійного вивчення: Становлення альтернативного вирішення судових спорів в Німеччині. (26)

Тема 2. Досвід застосування альтернативних методів врегулювання конфлікту (спору) окремих країн. Поняття, загальна характеристика. (4год.)

Медіація, як посередництво вирішення спорів. Переговори. Поняття, мета та основні моделі. Консиліація (примирення). Визначення поняття. Арбітражний розгляд. Третейське вирішення справ. Незалежна експертиза по встановленню фактичних обставин справи. Омбудсмен, як приватна альтернативна процедура. Приватне правосуддя. Міні-суд, як форма комбінованої процедури вирішення спорів.

Питання для самостійного вивчення: Основні відмінності поняття медіації, переговорів. (4,39)

Тема 3. Процес становлення альтернативного вирішення спорів в Україні. (4год.)

Розвиток альтернативного вирішення спорів в Україні в період незалежності. Поняття основних методів застосування альтернативного вирішення спорів у правовому полі України: Арбітражний (третейський) розгляд. Переговори. Медіація.

Питання для самостійного вивчення: Роль медіації в господарському судочинстві України. (40,41)

Тема 4. Закон України про медіацію: Поняття медіатора. Права та обов'язки. (2год.)

Медіатор, як нейтральний посередник вирішення конфлікту(спору). Права та обов'язки медіатора. Відповідальність. Реєстри медіаторів. Відомості, які вносяться до реєстру. Вимоги до медіатора. Етика ділового спілкування, як невід'ємна складова процесу медіації.

Питання для самостійного вивчення: Врегулювання спорів у воєнний час: актуальність медіації. (42, 43)

Тема 5. Практичне застосування медіації. (2год.)

Поняття договору про проведення медіації. Процес проведення медіації. Сторони процесу медіації: права та обов'язки. Учасники медіації. Поняття угоди укладеної за результатами проведення медіації.

Питання для самостійного вивчення: Основні принципи медіаційного процесу. (3, 44)

Тема 6. Поняття правового конфлікту та правового спору. (2год.)

Поняття правового конфлікту та правового спору. Їх відмінні особливості. Поняття «конфлікт інтересів». Медіація та врегулювання спору за участю судді.

Питання для самостійного вивчення: Відмінність медіації від врегулювання спору за участю судді в досудовому врегулюванні. (3,45,41)

Зміст практичних занять

Тема 1. Альтернативні шляхи позасудового розгляду та вирішення судових спорів в країнах західного світу, їх розвиток. (2год.)

Поняття та розвиток альтернативного вирішення спорів США.

Метод посередництва в США. Процес становлення альтернативного вирішення судових спорів окремих країн. Джерела.

Питання для самостійного вивчення: Юрист в процесі медіації: практична та етична сторона. (46)

Тема 2. Застосування альтернативних методів врегулювання конфлікту (спору) західних країн. Поняття, загальна характеристика. (4год.)

Медіація, як посередництво вирішення спорів. Переговори. Поняття, мета, та основні моделі. Консиліація (примирення). Визначення поняття. Арбітражний розгляд. Третейське вирішення справ. Незалежна експертиза по встановленню фактичних обставин справи. Омбудсмен, як приватна альтернативна процедура. Приватне правосуддя. Міні-суд, як форма комбінованої процедури вирішення спорів.

Питання для самостійного вивчення: Основні відмінності поняття медіації, переговорів. (51)

Тема 3. Медіація: досвід європейських країн. (2год.)

Правове регулювання медіації в Італії. Медіація в Румунії, вирішення спорів. Медіація у Великобританії.

Медіація в країнах Вишеградської групи:

- Польщі
- Чехії
- Угорщини
- Словаччини

Питання для самостійного вивчення: Відмінні властивості медіації Вишеградської групи та Великобританії. (47, 48, 49, 50).

Тема 4. Становлення альтернативного вирішення спорів в Україні.

Розвиток альтернативного вирішення спорів в Україні в період незалежності. (2год.)

Поняття основних методів застосування альтернативного вирішення спорів у правовому полі України: Арбітражний (третейський) розгляд. Переговори. Медіація.

Питання для самостійного вивчення: Зловживання, які допускають третейські суди, розглядаючи справи. (54)

Тема 5. Медіатор, як нейтральний посередник вирішення конфлікту(спору). (2год.)

Права та обов'язки медіатора. Відповідальність. Реєстри медіаторів. Відомості, які вносяться до реєстру. Вимоги до медіатора. Основні принципи медіаційного процесу. Етика ділового спілкування, як невід'ємна складова процесу медіації. Поняття договору про проведення медіації. Процес

проведення медіації. Сторони процесу медіації: права та обов'язки. Учасники медіації. Поняття угоди укладеної за результатами проведення медіації.

*Питання для самостійного вивчення: **Принцип добровільності процесу медіації. (52)***

Тема 6. Поняття правового конфлікту та правового спору. (2год.)

Поняття правового конфлікту та правового спору. Їх відмінні особливості. Поняття «конфлікт інтересів». Медіація та врегулювання спору за участю судді.

*Питання для самостійного вивчення: **Медіація як соціальний інститут.(52)***

Зміст самостійної роботи студентів

Розподіл годин, виділених на вивчення дисципліни «Медіація та інші позасудові способи врегулювання спорів»

Найменування видів робіт	Розподіл годин	
	денна форма	заочна форма
Самостійна робота, год, у т.ч.:	30	44
Опрацювання матеріалу, викладеного на лекціях	8	4
Підготовка до практичних занять та контрольних заходів	8	4
Підготовка звітів з практичних робіт	-	-
Підготовка до поточного контролю	6	10
Опрацювання матеріалу, винесеного на самостійне вивчення	8	16

ПОЛІТИКА КУРСУ

Усі теоретичні та методичні матеріали з навчальної дисципліни «Медіація та інші позасудові способи врегулювання спорів», а також графік відпрацювань, представлені в «Системі дистанційної освіти». Відвідування занять з курсу є обов'язковим. Під час проведення лекційних занять, викладач може оцінювати знання здобувачів, що значно покращить підсумкову аудиторну оцінку. Ті здобувачі, які не виконають завдання отримають оцінку незадовільно «2».

З метою закріплення матеріалу під час вивчення курсу може бути проведено тестовий контроль, який дозволить здобувачам краще запам'ятати вивчений матеріал та підготуватися до підсумкового контролю.

Будь-які прояви академічної недоброчесності врегульовуються відповідно до чинних в університеті правил і положень. Усі студенти під час занять мають поводитися відповідно до етичних норм, що діють в Університеті Короля Данила.

Поведінка поведження здобувачів у аудиторії і взаємини з викладачем здійснюються у відповідності до Кодексу корпоративної етики та Принципів і норм академічної доброчесності, як функціонують в УКД.

Здобувачі вищої освіти мають право на оскарження оцінки з дисципліни отриманої під час контрольних заходів. Апеляція здійснюється відповідно до «Положення про політику та врегулювання конфліктних ситуацій». Ознайомитись з документом можна за покликанням <https://bit.ly/3CnfUgk>.

МЕТОДИ НАВЧАННЯ

При вивченні дисципліни застосовується комплекс методів для організації навчання студентів з метою розвитку їх логічного та абстрактного мислення, творчих здібностей, підвищення мотивації до навчання та формування особистості майбутнього фахівця в галузі права.

Програмний результат навчання	Метод навчання	Метод оцінювання
Обґрунтовано формулювати свою правову позицію, вміти опонувати, оцінювати докази та наводити переконливі аргументи.	Словесні методи (лекція, розповідь пояснення); наочні методи (ілюстрування, комп'ютерні і мультимедійні методи); інтерактивні методи (Case study, дискусія, мозковий штурм, робота в команді (групах))	екзамен
Генерувати нові ідеї та використовувати сучасні технології у наданні правничих послуг.	Наочні методи (ілюстрування, комп'ютерні і мультимедійні методи); інтерактивні методи (дискусія, мозковий штурм, робота в команді (групах)).	екзамен
Обґрунтовувати правову позицію на різних стадіях правозастосування.	Інтерактивні методи (дискусія, мозковий штурм, робота в команді (групах)).	екзамен
Мати практичні навички розв'язання проблем, пов'язаних з реалізацією процесуальних функцій суб'єктів правозастосування.	Словесні методи (лекція, розповідь пояснення); наочні методи (ілюстрування, комп'ютерні і мультимедійні методи); інтерактивні методи (Case study, дискусія, мозковий штурм, робота в команді (групах))	екзамен

ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Процедура проведення контрольних заходів, а саме поточного контролю знань протягом семестру та підсумкового семестрового контролю, регулюється «Положенням про систему поточного та підсумкового контролю оцінювання знань та визначення рейтингу студентів», яке розміщено на сайті університету в розділі «Публічна інформація»: <https://ukd.edu.ua/node/1149>

Здобувачі мають право оскаржувати результати поточного оцінювання, а також інформувати про факти конфліктних ситуацій в академічній групі чи з викладачем у відповідності до «Положення про політику та врегулювання конфліктних ситуацій».

Фіксація **поточного** контролю здійснюється в “Електронному журналі обліку успішності академічної групи” на підставі чотирибальної шкали - “2”; “3”; “4”; “5”. У разі відсутності студента на занятті виставляється “н”. За результатами поточного контролю у Журналі, автоматично визначається підсумкова оцінка, здійснюється підрахунок пропущених занять.

Усі пропущені заняття, а також негативні оцінки студенти зобов'язані відпрацювати впродовж трьох наступних тижнів. У випадку недотримання цієї норми, замість “н” в журналі буде виставлено “0” (нуль балів), без права перездачі.

Здобувачі які ведуть конспект лекцій, мають план-проспект семінарського заняття, а також формулюють власну аналітичну думку з конкретного питання можуть претендувати на оцінку відмінно “5”. Також здобувачі, які приймають активну участь в обговоренні відповідей своїх колег можуть отримати додаткові бали до власної відповіді, або окрему оцінку. Якщо здобувач відповідав усно і виконував тестові завдання під час семінару, викладач вносить до Журналу дві оцінки.

До підсумкового контролю допускаються студенти які за результатами поточного контролю отримали не менше 35 балів. Усі студенти, що отримали 34 балів і менше, не допускаються до складання підсумкового контролю і на підставі укладання додаткового договору, здійснюють повторне вивчення дисципліни впродовж наступного навчального семестру.

Підсумковий контроль знань у формі екзамену (І семестр) проводиться у вигляді комп'ютерного тестування. За результатами підсумкового контролю (диференційований залік/екзамен) студент може отримати 40 балів.

Студенти, які під час підсумкового контролю отримали 24 бали і менше, вважаються такими, що не здали екзамен/диференційований залік і повинні йти на перездачу.

Загальна семестрова оцінка з дисципліни, яка виставляється в екзаменаційних відомостях оцінюється в балах (згідно Шкали оцінювання знань за ЄКТС) і є сумою балів отриманих під час поточного та підсумкового контролю.

Шкала оцінювання знань за ЄКТС:

Оцінка за національною шкалою	Рівень досягнень, %
Національна диференційована шкала	
Відмінно	90 – 100
Добре	75 – 89
Задовільно	60 – 74
Незадовільно	0 – 59
Національна недиференційована шкала	
Зараховано	60 – 100

Не зараховано	0 – 59
Шкала ECTS	
A	90 – 100
B	83 – 89
C	75 – 82
D	67 – 74
E	60 – 66
FX	35 – 59
F	0 – 34

Студенти, які не з'явилися на екзамені без поважних причин, вважаються такими, що одержали незадовільну оцінку.

Об'єктивність процедур проведення контрольних заходів забезпечується відмежуванням результатів поточного контролю від результатів підсумкового контролю.

РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ¹

Основна література

1. Закон України про Медіацію від 16.11.2021. URL: ips.ligazakon.net/document/view/T211875
2. Про медіацію або як вирішити конфлікт, не звертаючись до суду. *Український Центр Медіації при Києво-Могилянській Бізнес Школі*. 124 с. URL: https://www.asterslaw.com/ua/press_center/publications/about_mediation_or_how_to_resolve_a_conflict_without_going_to_court/ (дата звернення: 22.09.2021).
3. Білик Т. В., Гаврилюк Р. М., Городиський І. О. та ін. Медіація у професійній діяльності юриста : підручник / за ред. Н. М. Крестовської, Л. О. Романадзе. Одеса : Екологія, 2019. 456 с.
4. Рахліс В. Л., Павленко О. О. Переговори і медіація. 2021. 344 с.
5. Дрозд В. Г. Медіація в Україні. Закон України «Про медіацію». *Судова медіація за судовим законодавством*. 2022. 158 с.
6. Бліщай А. В. Участь адвоката в медіації : монографія / за заг. ред. д. ю. н., проф. О. Г. Яновської. Київ : Алерта. 2017. 260 с.
7. Кисельова Т. Медіація у професійній діяльності юриста. 2019.
8. Альтернативні способи вирішення спорів : навч. посіб. / М. Я. Білак, Ю. Д. Притика, О. М. Спектор, М. М. Хоменко ; за заг. ред. Ю. Д. Притики. Харків : Право, 2019. С. 118–119.
9. Поліщук М. Я. Моделі медіації: порівняльно-правовий аналіз досвіду зарубіжних країн. *Судова та слідча практика в Україні*. 2016. Вип. 2. С. 53.
10. Коваленко Т. Медіація: процедура врегулювання спорів за взаємною згодою сторін. *Теорія і практика інтелектуальної власності*. 2017. № 1. С. 17.

11. Мазаракі Н. А. Принцип нейтральності медіатора. *Юридичний бюлетень*. 2018. Вип. 7. Ч. 1. С. 103.
12. Озерський І. В. Організаційно-правові аспекти застосування медіації в третейських судах України. *Економіка. Фінанси. Право*. 2019. № 5/2. С. 28–31.
13. Озерський І. В. Організаційно-правові аспекти застосування медіації в господарському судочинстві України. *Держава і право в умовах глобалізації: реалії та перспективи* : матер. Міжнар. наук.-практ. конфер., (м. Дніпро, 1-2 лют. 2019 р.). Дніпро : Правовий світ, 2019. С. 19–21.
14. Озерський І. В. Використання спеціальних психологічних знань в медіаційних процедурах юрисдикційного процесу. Проблеми забезпечення прав і свобод людини : зб. матер. VI міжнар.наук.-практ. конф. (м. Луцьк, 13 груд. 2019 р.). Луцьк, 2019. С. 104–106.
15. Бортнікова А. Г. Правові засади застосування медіації як способу вирішення публічно-правових спорів : дис ... к-та юрид. наук. : 12.00.07. Харків, 2019. 286 с.

Додаткова література

1. Шеремет А. М. Етичні та кваліфікаційні вимоги до медіатора. *Право і суспільство*. 2020. № 6-2. Ч. 1. С. 84–85.
2. Шеремет А. Досвід зарубіжних країн щодо впровадження медіації та можливість його застосування в Україні. *Часопис Національного університету «Острозька академія». Серія «Право»*. 2019. № 2 (20) URL: <https://lj.oa.edu.ua/articles/2019/n2/19samzvu.pdf>.
3. Цувіна Т. А. Впровадження інституту присудової медіації як перспективний напрямок реформування цивільного процесуального законодавства України. *Збірник наукових праць Україна на шляху до Європи: реформа цивільного процесуального законодавства*. 2017. С. 197.
4. Бондарчук Н. В., Мамчур С. М. Медіація та фасилітація як позасудові засоби вирішення спорів: поняття та відмінність. *Часопис Київського університету права*. 2018. № 2. С. 147.
5. Можайкіна О. С. Сутність принципу добровільності в медіації. *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія: Право*. 2020. Вип. 61. Т. 1. С. 77.
6. Кантор Н. Ю. Сумарність загальних засад судочинства і принципів медіації. *Право і суспільство*. 2019. № 6. Ч. 1. С. 34.
7. Красіловська З. В. Становлення інституту медіації в системі публічного управління: теоретико-правовий аспект : дис. ... к-та юрид. наук : 17.25.00.01. Одеса, 2017. С. 33.
8. Новосад А. С., Сойка Ю. Ю., Семенкова Н. І. Проблематика медіації як альтернативної форми врегулювання спору за участю судді чи адвоката. *Вчені записки Таврійського національного університету імені В. І. Вернадського. Серія : юридичні науки*. 2019. Том 30 (69). С. 58.
9. Щукін О. С. Добровільність як основоположний принцип медіації під час вирішення індивідуальних трудових конфліктів. *Право і суспільство*. № 5 (2). С. 126.

10. Можайкіна О. С. Поняття та зміст основних принципів медіації в цивільному-правових відносин. *Актуальні проблеми вітчизняної юриспруденції*. 2017. № 5. С. 56.
11. Можайкіна О. С. Сутність принципу добровільності в медіації. *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія : Право*. 2020. Вип. 61. Т. 1. С. 79.
12. Апалькова І. С. Окремі аспекти реалізації принципу добровільності в процедурі медіації в Україні. *Вісник Чернівецького факультету Національного університету «Одеська юридична академія*. 2019. № 3. С. 86–87.
13. Воробель У. Б. Вимоги щодо особи медіатора: досвід Польщі. *Медіація в судовій, правоохоронній та правозахисній системах* : матеріали Міжнародної науково-практичної конференції (30-31 травня 2019). Одеса : Одеський державний університет внутрішніх справ. 2019. С. 40–47.

Електронні інформаційні ресурси

1. Голобородько Д. В. Структура та види медіаційної діяльності. *Держава та регіони. Серія: Право*. 2022. № 4 (78). URL: http://law.stateandregions.zp.ua/archive/4_2022/31.pdf
2. Озерський І. В. Актуальні проблеми медіації в юрисдикційному процесі України : навч. посіб. 2020 URL: <https://dSPACE.chmnu.edu.ua/jspui/bitstream/123456789/353/>
3. Сергеева С. Медіація. А як у них? URL : <https://yur-gazeta.com/publications/practice/mizhnarodniy-arbitrazh-ta-adr/media-siya-a-yak-u-nih.html> (дата звернення: 01.10.2020).
4. Дяченко С. В., Колокольна Н. С. Запровадження медіації для вирішення сімейних спорів у цивільному судочинстві України: судова практика. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2020. № 2. С. 121. URL : http://www.lsej.org.ua/2_2020/32.pdf (дата звернення: 01.10.2020).
5. Єрмоєнко Г. Перспективи розвитку медіації в Україні. URL : <http://ukrmediation.com.ua/files/content/Perspectivy.pdf> (дата звернення: 01.10.2020).
6. Німак М. О. Перспективи проведення медіації нотаріусом в умовах сьогодення. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2020. № 5. С. 67. URL: http://www.lsej.org.ua/5_2020/16.pdf (дата звернення: 01.10.2020).
7. Василь'єва-Шпаламова Ж., Бабішена Н. Принципи конфіденційності в медіації: теоретичні проблеми забезпечення. 2021. С. 10–15. URL: <http://pgp-journal.kiev.ua/archive/2021/4/3.pdf>
8. Бліхар М. Медіація як спосіб вирішення адміністративних спорів. 2020. URL: <http://pgp-journal.kiev.ua/archive/2020/10/14.pdf>
9. Український центр медіації. URL: <http://www.ukrmediation.com.ua/ua> (дата звернення: 04.10.2020).
10. Карпашов М. Медіація, як форма вирішення корпоративних спорів. 2019. URL: <http://pgp-journal.kiev.ua/archive/2019/10/3.pdf>
11. Медіація у світі. URL : <http://namu.com.ua/ua/info/mediation/in-the-world> (дата звернення: 15.05.2019).
12. Єрмоєнко Г. Перспективи розвитку медіації в Україні. URL : <http://ukrmediation.com.ua/files/content/Perspectivy.pdf>. (дата звернення: 05.07.2019).

- 13.Потьомкіна Ю. Секрети медіації. URL : <http://yur-gazeta.com/publications/practice/inshe/sekreti-mediaciyi.html> (дата звернення: 05.07.2019).
- 14.Волковицька Н. О. Медіація: альтернативний чи ефективний спосіб вирішення спорів. URL : <http://www.yur-gazeta.com/publications/practice/inshe/mediaciya-alternativniy-chi-efektivniysposib-virishennya-sporiv.html> (дата звернення: 05.05.2019).
- 15.Кармаза О. Медіація та переговори як альтернативні способи вирішення спорів. 2020. URL: <http://pgp-journal.kiev.ua/archive/2020/5/3.pdf>
- 16.Канарик Ю. С., Костюченко А. М. Медіація як спосіб вирішення господарських спорів. 2017. http://www.law.stateandregions.zp.ua/archive/4_2017/6.pdf
- 17.Господарський процесуальний кодекс України : ред. від 18.06.23 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1798-12#Text>
- 18.Йосипенко С. Врегулювання спорів у воєнний час: медіація як ефективний спосіб. URL: <https://interfax.com.ua/news/blog/843899.html>
- 19.Бабенко Ю. Форс-мажорні обставини та медіація під час війни: як порозумітися з контрагентами. URL: <https://mitrax.com.ua/uk/blog/fors-mazhorni-obstavini-ta-mediacziya-pid-chas-vijni-yak-porozumitisa-z-kontragentami/>
- 20.Можайкіна А. С. Поняття та зміст основних принципів медіації в цивільно-правових відносинах. 2017. URL: http://apnl.dnu.in.ua/5_2017/15.pdf
- 21.Медіація vs врегулювання спору за участю судді. *Юридична газета онлайн*. URL: <https://yur-gazeta.com/dumka-eksperta/mediaciya-vs-vregulyuvannya-sporu-za-uchastyu-suddi.html>.
- 22.Дойс Б. Роль юриста як радника у процесі медіації: деякі практичні та етичні міркування. URL: <https://qala-project-2.gitbook.io/robo-ta-z-kl-ntami-pos-bnik/dodatki/4.-rol-yurista-yak-radnika-u-procesi-mediaciyi-deyaki-praktichni-ta-etichni-mirkuvannya>
- 23.Медіація в Польщі: коротко про головне. 2019. URL: <https://law.chnu.edu.ua/mediatsiia-v-polshchi/>
- 24.Розгляд у судах першої інстанції. *Цивільний процесуальний кодекс*. URL: <https://yuristvpolshi.com.ua/tsivilnij-protse-sualnij-kodeks-rozdil-ii-rozglyad-u-sudah-pershoyi-instantsiyi/>
- 25.Фігун Н. Становлення інституту медіації у країнах Вишеградської групи. 2021. URL:<http://dspace.wunu.edu.ua/bitstream/316497/42025/1/%D0%A4%D1%96%D0%B3%D1%83%D0%BD.pdf>
- 26.Медіація у Великій Британії. 2022. URL: <https://iqdecision.com/ua/mediaciya-u-velikij-britaniyi/>
- 27.Шарая А. А., Панкратова Д. О. Щодо питання альтернативних способів вирішення правових спорів: порівняльний аналіз. 2022. URL: http://lsej.org.ua/11_2022/126.pdf
- 28.Мазаракі Н. А. Медіація в Україні: Теорія і практика. 2018. URL: <https://knute.edu.ua/file/MjIxNw==/01ffcf81126fede4df411eb651af38c1.pdf>
- 29.Закон України про третейські суди : ред. від 15.12.2021. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1701-15#Text>

30. Верховний суд України. Практика застосування судами Закону України «Про третейські суди». URL: ВЕРХОВНИЙ СУД
[https://www.viaduk.net/clients/vsu/vsu.nsf/\(documents\)/35AA113A0E88806DC2257B7C00495E27](https://www.viaduk.net/clients/vsu/vsu.nsf/(documents)/35AA113A0E88806DC2257B7C00495E27)

НЕФОРМАЛЬНА ОСВІТА

Для поглиблення знань щодо шляхів альтернативного врегулювання спору рекомендовано пройти наступні курси на платформі онлайн курсів, результати яких будуть враховані в поточному оцінюванні:

За пройдені курси та представлений сертифікат з цього курсу, здобувачу буде зараховано дві оцінки відмінно «5» з тем наступних семінарів:

1. **Становлення альтернативного вирішення спорів в Україні.**
2. **Медіатор, як нейтральний посередник вирішення конфлікту.**

Prometheus

1. Діалог та медіація: Шлях до порозуміння.